

KULTURA

Glina je prijazna in zabavna

V Galeriji Loškega gradu je na ogled velika razstava Glina v prostoru in času. Do novembra lahko spoznate kje in kakšne vrste gline najdemo v Sloveniji ter kakšno srednjeveško in novoveško keramiko hranijo v Loškem muzeju. Pogovor z lončarjem Urbanom Magušarjem.

IGOR KAVČIČ

Škofja Loka – O prijaznosti in zabavnosti gline je namreč med drugim v obdobju razstave Glina v prostoru in času govoril lončar in industrijski oblikovalec Urban Magušar, s katerim se je v prijetnem vzdušju dvorišča Loškega gradu pogovarjala Katarina Sekirnik iz Rokodelskega centra DUO. Slednji skupaj z Loškimi muzejem in priznanim lončarjem iz Radovljice tokrat predstavlja del obsežnega projekta raziskovanja slovenske lončarske tradicije.

V Rokodelskem centru so aprila v času pandemije že pripravili spletno razstavo

Slovenske gline in preteklost

V projektu Katalog slovenskih glin, za katerega avtor pravi, da bi se pravzaprav moral imenovati "Zatreskani v glino", so nabrali in testirali skoraj sto različnih slovenskih glin, in ker so bile tako čudovite, iz njih naredili razstavo. Katalog je tako prikazan na 48 panojih, na vsakem je predstavljen vzorec gline, izkopen v posameznem kraju, sledi zgodba, povezana z ljudmi, ki so jo nabrali, v nadaljevanju tehnični podatki, kot so poroznost, krčenje, granulacija, dodani pa so tudi kosi gline v različnih barvah glede na to, pri kakšnih stopi-

ga posodja, namenjenega serviranju hrane, je predstavljen nekaj primerkov loške slikane meščanske keramike iz 16. in prve polovice 17. stoletja. Zanimivi so svečniki in lojenke iz keramike, ki so jih uporabljali tako na gradu kot meščani. Na ogled sta tudi dve lončasti pečnici – ena iz Stolpa na Kranjcu in druga iz Komuna na Mešnjem trgu – iz katerih so bile izdelane lončene peči. Na ogled je tudi dvodelna glinena retorta, ki so jih od začetka 16. do sredine 17. stoletja v idrijskem rudniku uporabljali za pridobivanje živega srebra, stalni dobavitelji pa so bili prav loški lončarji. Menda so na leto izdelali od dvajset do šestdeset

O projektu Katalog slovenskih glin je dejal, da ga je k temu spodbudilo njegovo dolgoletno ukvarjanje s tradicijo lončarstva in tudi delo z različnimi materiali, saj ima doma v Radovljici trgovino z glino. "Nabavljanje gline je precej uniformirano od določenih dobaviteljev iz tujine, zato so me vse bolj začeli zanimati domači materiali. Hkrati pa sem raziskoval tradicijo lončarstva v Sloveniji. To je sicer manj zanimivo, saj oblikovalsko običajno ni posebej kreativno obdelano. Za sodelovanje sem navdušil kakih 35 ljudi, ki so se mi priključili v projektu. Zbirali so vzorce glin v svojih okoljih iz njih pa smo potem raziskovali poroznost granulacijo, preizkušali smo jih v različnih režimih žganja ..." pripoveduje Magušar in napoveduje drugo fazo projekta, ki bo zajela predvsem likovno analizo izdelkov iz gline in pa motiviko, značilno za posamezna lončarska središča – od Ljubnega do Šentjerneja, Ribnice, Liboj in prekmurških delavnic.

Magušar poudari, da je glina zelo prijetna za delo in oblikovanje. "Mojster Janez Kepic je nekoč na 'en ših' izdelal tudi po 250 majolik, to pomeni 1500 na teden, danes pa je skoraj nemogoče prodati več kot petih skodelic na mesec. Željo imam izdelkom iz gline spet vrniti njihovo staro funkcijo," razlaga mojster lončarstva, ki sicer sem in tja še poučuje ljudi, kako ustvarjati z glino, a gre bolj za posameznike. Na vprašanje Sekirnikove o terapevtskem vidiku rokodelstva pa pove: "Kar se dela z glino tiče, imam zelo dobre izkušnje. Že sem delal z različno populacijo ljudi s posebnimi potrebami in lahko rečem, da je glina odličan medij za izražanje kreativnosti." Povedal je še, da ima v Radovljici obsežno zbirko sodobne keramike, ki jo zbira, kupuje in zamenjuje že nekaj desetletij. Gre za več kot deset tisoč kosov, zato upa, da mu bo do konca prihodnjega leta uspelo odpreti muzej keramike, ki bo predvsem didaktičnega značaja.

Jeseni se bo v Loškem muzeju projekt nadaljeval s predstavitvijo knjige o ribniškem lončarstvu avtoric Mojce Šifer Bulovec in Tine Zajc Zver, sledilo bo predavanje Jožeta Štukla, v Rokodelskem centru pa bodo pripravili lončarske delavnice z Urbanom Magušarjem.

Urban Magušar je velik poznavalec slovenskih glin in lončarstva. / FOTO: IGOR KAVČIČ

Magušarjeve avtorske keramike, tokrat pa je v grajski galeriji predstavljen njegov projekt Katalog slovenskih glin, v katerem predstavlja raznolikost gline pri nas, številnost lokalnih nahajališč in njihov pomen za slovensko lončarsko tradicijo. Razstavo razširjajo in povezujejo z izborom predmetov iz gline iz obdobja srednjega in novega veka, ki so jih prebivalci Škofje Loke in okolice uporabljali v vsakdanjem življenju ali pa izdelovali za trg. Izbor predmetov, ki jih hranijo v Loškem muzeju, je pripravil arheolog in kustos Jože Štukl.

njah je ta žgana (od 800 do 1300 stopinj Celzija). Štiri panoje je Magušar posvetil štirim krajem s prepoznavnimi lončarskimi izdelki, to so Ljubno, Komenda, Ribnica in Šentjernej. Sredi razstave je še velik zemljevid, izdelala ga je Špela Oblak, z vrisanimi rekami in dodanimi vzorci gline v obliki malih skodelic.

V preteklost nas z nekaj predmeti iz gline popelje Jože Štukl. Tako predstavlja nekaj primerkov kuhinjskega oziroma ognjiščnega posodja, umeščene v čas med 16. in 18. stoletjem, kot primer razkošnega namizne-

tisoč takih lončenih retort. Tu pa so časovno nam nekoliko bližje še glinene vodovodne cevi iz grobe gline, ki sodijo v novi vek.

Lončarstvu vrniti nekdanji sijaj

V uvod k razstavi se je o navdušenju nad glino in lončarstvom ter o keramiki in njenem pomenu za današnji čas z Urbanom Magušarjem pogovarjala Katarina Sekirnik iz Rokodelskega centra DUO. Svoje "življenje z glino" je začel že v Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo, kasneje je delal v Lončarski zadrugi v Komendi, kjer se je dokončno zapisal glini. Zakaj? "Glina je zabavna in prijazna za delo. Mogoče me je v mojih mladih letih prevzelo tudi vračanje k naravi. In glina je neposredna vez z naravo."

Urban Magušar: "Glina je zabavna in prijazna za delo. Mogoče me je v mojih mladih letih prevzelo tudi vračanje k naravi. In glina je neposredna vez z naravo."

Na 48 panojih spoznamo področja na Slovenskem, kjer "uspevajo" različne vrste gline.

O glini tako in drugače se je z Urbanom Magušarjem pogovarjala Katarina Sekirnik.

Slikovit zemljevid slovenske gline

Jože Štukl je v depoju Loškega muzeja poiskal različne kose keramike z Loškega iz obdobja od srednjega do novega veka.